

Vyjádření k činnosti SRFM a jejího výboru v oblasti neurorehabilitace - květen 2020

Společnost rehabilitační a fyzikální medicíny ČLS JEP (dále SRFM) se zabývá širokou problematikou rehabilitace ve všech oborech medicíny. Naší snahou je problematiku rehabilitace řešit komplexně včetně požadavků její odborné kvality, ale i dostupnosti. Problematika léčebné rehabilitace je velmi široká, a to jak z hlediska odborné šíře zasahující do všech oborů medicíny a přesahující i na pomezí pracovní a sociální rehabilitace, tak i z pohledu velkého spektra typu poskytované rehabilitační péče a jejich poskytovatelů. Proto kromě odborných diskuzí bohužel často čelíme nejen více či méně oprávněným individuálním ekonomickým zájmům jednotlivých poskytovatelů, ale mnohdy i různým, často finančně silným lobbistickým a ekonomickým zájmovým skupinám. SRFM jako organizace volící své vedení na plně demokratickém principu respektuje svobodu podnikání, slova i odborného názoru. Tato svoboda by ale neměla být založena na vymezování se vůči druhým, ale má se opírat o prezentaci vlastní práce. Přijměte tedy v následujících řádcích ve zkratce výběr z nedávných aktivit SRFM a jejího výboru na poli neurorehabilitace, která zaujímá určitě jedno z předních míst zájmu našeho oboru.

V roce 2007 vznikla **sekce neurorehabilitace při SRFM**, která pod vedením doc. Sússové a nyní pod vedením prim. Angerové z Kliniky rehabilitačního lékařství VFN Praha je řádným členem The World Federation of Neurorehabilitation (WFNR) (viz <http://wfnr.co.uk/members/national-societies/>).

Vzdělávací aktivity v oblasti neurorehabilitace – sekce neurorehabilitace pořádá každoročně v Lékařském domě v Praze odborné semináře. Tématu neurorehabilitace se věnujeme i na odborných setkáních, byl mu věnován celý XXIV. Sjezd SRFM v roce 2017. Neurorehabilitaci se často věnují i konference garantované členy výboru, pravidelně monotematicky např. Střešovický podzim, v jednotlivých aspektech a blocích i další, např. Berounský rehabilitační den, Ústecká rehabilitační konference, Hradecký den rehabilitační a fyzikální medicíny a další. Členové výboru se podílejí na přípravě a odborném programu mimo jiné Kurzů rehabilitace spastické parézy, odborně garantovali i pořádání I. a II. Spastické konference v Praze apod.

V souvislosti s problematikou neurorehabilitace pracoval výbor SRFM v posledních čtyřech letech mimo jiné také na následujících pracovních aktivitách s těmito návrhy a výsledky:

Pracovní skupina DRG restart na ÚZIS ČR – výsledkem je pozvolné zlepšování úhrady péče o pacienty s poškozením mozku na akutních rehabilitačních lůžkách, kde do nedávna měli stejnou úhradu jako třeba vertebrogenní pacienti. Je jasné, že úhrada péče s její kvalitou souvisí. Bohužel limity současné verze DRG jsou v tuto chvíli již vyčerpány a čekáme na spuštění další verze CZ-DRG, kde je v návrhu skupina akutní rehabilitace po poškození mozku zřetelně úhradově oddělena. Připravený odborný návrh na ÚZIS je kvalitně vypracován, politická rozhodnutí bývají bohužel nevyzpytatelná.

Pracovní skupina pro vysoce specializovanou cerebrovaskulární péči MZ ČR – v rámci přípravy nového věstníku na období 2021 – 2025 jsme doplnili návrhy hodnocení indikátorů kvality, které dosud pro rehabilitaci zcela chybělo. Navrhli jsme i nutnost samostatných rehabilitačních oddělení (je s podivem, že stále prochází akreditace některým centřům, která mají rehabilitační lůžka rozeseta po různých jiných primariátech), navrhli jsme navýšení rehabilitačních lůžek v komplexních centrech (KCC), doplnili požadavky na ošetřovatelský personál a rehabilitační personál, navrhli jsme povinné zřízení rehabilitační ambulance s lokální léčbou spasticity. Bohužel při jednáních byla vyjádřena obava ze ztráty akreditace současných center při trvání na požadavcích a dle požadavků kolegů v pracovní skupině včetně zástupců neurologické společnosti jsme nakonec v časové tísní ještě pro tentokrát ze zvýšení nároků ustoupili.

Komise pro kategorizaci a úhradovou regulaci zdravotnických prostředků MZ ČR – prosadili jsme mnohá rozšíření úhrad a pomůcek pro neurologické indikace. Nyní debatujeme o podmínkách vstupu i terapeutických zdravotnických prostředků pro neurologické pacienty do úhrady jako cirkulujících prostředků, což je mimo jiné i předpoklad pro zahájení realizace široce dostupné moderní e-health a telemedicíny v rehabilitaci.

SPOLEČNOST REHABILITAČNÍ A FYZIKÁLNÍ MEDICÍNY

Pracovní skupina pro řešení (následné) léčebně rehabilitační péče MZ ČR – byla zřízena ministrem zdravotnictvím v roce 2019 i na náš podnět. Na této pracovní skupině jsme předložili k diskuzi fázový model rehabilitace. Tento model je základem definování prostupu pacienta systémem, včetně toho faktu, že naší představou triáže pacientů v návaznosti na akutní poškození mozku jsou prvoinstančně akutní lůžková rehabilitační oddělení. Tato existují při všech větších nemocnicích, a proto by pod dohledem lékařů vzdělaných v hodnocení funkčního stavu pacienta měla provádět triáž k různým typům rehabilitační péče nikoliv jen na základě prosté přítomnosti diagnózy, ale na základě funkčního hodnocení. Jiný model nebude při množství pacientů dostatečně kapacitní a dostatečně efektivní.

Pracovní skupina pro seznam zdravotních výkonů MZ ČR – v roce 2018 byl obejitím připomínkování odborné společnosti podán na Pracovní skupině pro seznam zdravotních výkonů MZ ČR návrh výkonu „Ošetřovací den následné komplexní intenzivní rehabilitační léčby u pacientů se získaným poškozením mozku dospělých“. K danému návrhu neproběhla s naší společností žádná odborná diskuze. Proto jsme sestavili pracovní skupinu složenou ze členů výboru SRFM a pozvaných zástupců i velkých rehabilitačních ústavů (RÚ Luže-Košumberk, RÚ Kladruby, RÚ Hrabyně, OLÚ Janské Lázně), kde jsme provedli odbornou korekci registračního listu dosažením souhlasu velké většiny zúčastněných. Hlavní navrženou změnou byla úprava požadavků přístrojového vybavení, kdy jsme požadavky definované ve velké většině firemními názvy robotických přístrojů zaměnili za obecné definice a rozšířili komplexnost požadavků na přístrojové vybavení na základě EBM doporučení (dle Guidelines for Adult Stroke Rehabilitation and Recovery, A Guideline for Healthcare Professionals From the American Heart Association/American Stroke Association). V personálních požadavcích byl proveden přepočítání personálu ve prospěch nelékařských zdravotnických profesí, které v následné rehabilitační péči mají rozhodující roli, minimální objem 4 hodin rehabilitace denně byl zachován. Indikační kritéria programu byla konkretizována a dána do souladu s platnými předpisy pro indikaci následné rehabilitační péče tak, aby nedocházelo k jakékoliv diskriminaci pacientů k přístupu do intenzivního programu neurorehabilitace. Návrh na změnu byl předložen na pracovní skupině MZ, přijat ale nebyl, přičemž hlavním argumentem byla absence indikačního seznamu následné rehabilitační péče (jako období existujícího indikačního seznamu lázeňské rehabilitační péče). Tento argument by byl logický při podávání návrhu na nový výkon, ale my jsme podávali návrh jen na změnu již existujícího výkonu. V souladu s touto argumentací také není skutečnost, že v roce 2019 jen lehce obměněnou pracovní skupinou SRFM byl vypracován na stejném principu výkon „Ošetřovací den následné komplexní intenzivní léčebně rehabilitační péče dětských pacientů s diagnózou dětské mozkové obrny“, který byl pracovní skupinou pro seznam zdravotních výkonů MZ ČR přijat a je od roku 2020 platný. Nezbyvá nám než dále pracovat na systému, který zaručí jak odbornou kvalitu, tak ale i potřebnou dostupnost pro všechny indikované pacienty. S ohledem na jejich počty a potřeby toho lze dle našeho názoru docílit jen cestou zvyšování požadavků na organizaci a kvalitu péče s regionální provázaností péče. Jedná se o postupnou a mravenčí práci, která neprobíhá za záře reflektorů a zájmu médií, přesto ji děláme rádi.

Společnost rehabilitační a fyzikální medicíny (SRFM) jako člen ČLS JEP je legitimním zástupcem prosazujícím odbornou kvalitu a dostupnost rehabilitace ve všech oborech medicíny a pro všechny typy rehabilitační péče. Prosíme proto kolegy, aby se při problémech s kvalitou a dostupností rehabilitace v jakémkoliv oboru na nás s důvěrou obraceli. Mnohé věci monitorujeme, na mnohých pracujeme, ne vše je zatím viditelné, ale také nemusíme o všech problémech vědět. Budeme velmi rádi, pokud nás o problémech s rehabilitací ve vašich oborech budete informovat přímo. Jsme připraveni o těchto problémech diskutovat, vysvětlit náš postoj a řešit je. Jsme připraveni vyslat své zástupce na vaše zasedání či prezentovat problematiku na vašich odborných sjezdech, ale prosím nedopusťte obcházení naší odborné společnosti, jinak hrozí prohlubování roztržitosti dostupnosti a kvality rehabilitace.

Děkujeme

MUDr. Pavel Maršálek
předseda Společnosti Rehabilitační a fyzikální medicíny ČLS JEP